

О. А. УШАКОВА (УКРАЇНА, РІВНЕ)
СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

*Технічний коледж Національного університету
 водного господарства та природокористування
 33000, вул. Орлова, 35, Рівне, Україна; tehnich-college@nuwm.edu.ua*

Сталий розвиток людського капіталу загалом враховує економічну, соціальну та екологічну складову. Життя кожної людини проходить поміж інших людей. Взаємодія з ними є соціальним аспектом людського життя, а соціальна взаємодія у процесі виробничих відносин та забезпечення себе матеріальними засобами для існування є економічним аспектом життя людини. І соціальний, й економічний аспекти нерозривно пов'язані з екологією, оскільки екологічний стан держави впливає на здоров'я людини.

Людина усвідомлює, хто вона у суспільстві, для чого працює і що з цього хоче отримати. Таке усвідомлення формує амбіції, прагнення та переконання кожної конкретної особи, які, в свою чергу, зумовлюють бажання бачити свою діяльність потрібною та оплачуваною.

У формуванні людського капіталу бере участь не лише конкретна людина, а й інституції, що забезпечують її нормальне соціальне становище, фізичну безпеку, належний інтелектуальний рівень розвитку. Не останню роль грає і людська свідомість: почуття власної гідності, амбіційність, бажання досягти успіху в своїй справі.

Не всі витрати можна відшкодувати у грошовому виразі. Групи витрат, пов'язаних з одержанням освіти, належать до моральних збитків і їх дуже важко оцінити, оскільки для кожної людини вони різні. Потрібно зазначити, що процес створення індивідуального людського капіталу є нещадним загарбником і винищувачем вільного часу людини, оскільки затрат лише грошей для його формування недостатньо.

Людський капітал має здатність накопичуватися і, як результат, збільшувати заробітки людини. В умовах сталого розвитку важливим є правильне розпорядження набутим людським капіталом, що полягає в: обов'язковій адекватній оплаті за використання капіталу людини; безперервному розвитку; подальшому інвестуванні; екологічно доцільному використанні.

Слід зазначити, запозичений на Заході термін «людський капітал» не зовсім відповідає термінології української економіки, оскільки освітяни, менеджмент організацій, політиком комплексно ще не усвідомлюють, що людина, її розум, здібності, навички, її праця можуть бути капіталом, формування якого необхідне для нормального розвитку економіки, зокрема для досягнення економічного зростання в умовах сталого розвитку. У соціально-економічному розвитку українського національного господарства вдосконалення процесів виробництва відбувається паралельно з руйнацією та деградацією матеріально-технічної бази у школах, професійно-технічних закладах та закладах вищої освіти, а якість робочої сили непинно падає на тлі неадекватного сучасним світовим реаліям науково-технічного прогресу розвитку науки.

Основні фактори, що свідчать про низьку якість робочої сили в нашій державі такі: диплом про освіту будь-якого освітньо-кваліфікаційного рівня не гарантує якості та наявності перелічених умінь; знання іноземної мови не є нормою для випускників закладів освіти; значні проблеми існують у безробітних громадян працездатного віку з опануванням сучасних інформаційних технологій, необхідних для підтвердження своєї кваліфікації в сучасних умовах реалізації виробничих і маркетингових завдань у процесі роботи. Останній фактор найбільше гальмує сталий розвиток людського капіталу, оскільки перешкоджає його керованості.

Для вирішення проблеми формування капіталу людини в Україні в умовах сталого розвитку необхідними умовами є досконалість, повнота і обов'язковість законодавчої бази у сфері науки та освіти, яка б відповідала загальносвітовим тенденціям галузі та цілям розвитку освітніх систем, що визначені міжнародними організаціями та на зустрічах держав. На жаль, в Україні спостерігається поступове зменшення ВВП, що означає неможливість повною мірою реалізувати основні принципи державної соціально-економічної політики, зокрема освітньої, яка сприяє формуванню людського капіталу.

Зрозуміло, що людський капітал сприяє підвищенню продуктивності праці, яка є головною умовою сталого розвитку виробництва та прогресу. Таким чином, людський капітал є фактором економічного зростання, а останнє є результатом процесу його формування.